

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

Megjelenik vasarnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =
augusztus 5. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Tengerparti szemlélődés.

—, augusztus 4.

A politikai élet tengerének partjain járunk. Pár héttel ezelőtt még romboló vihar dult itt. A pártusák vad és vak daemonjai: az irigység, féltékenység és bosszuvágy lappangó indulatai irtó háborura kavarták föl a politikai élet vizeit.

Napról-napra olvastunk erről a féktelen harcról. És már-már úgy éreztük, hogy mi is, a távolból szemlélődők, ezen a piszkosan kavargó óceánon hanyódnunk. Mert hát sokszor úgy éreztük, hogy felfordul a gyomrunk.

Ma, hála a naftalin kábitó erejének, ideig-óráig elaludtak ezek az indulatok.

És bár itt-ott ma is szennyes tajtékot tur a tenger, jelétül annak, hogy egyik-másik daemon még szendergésében is káromkodik, hiszen ez lón imádsága: mégis ma már végigtekinthetünk a parton, melyre a dühös indulatok hullámai mérhetetlen piszkot es ronesot dobáltak ki. Annyit és oly elszomorítóan lealacsonyított, hogy ha a jelen nagy és az egész nemzet létre kiható politikai küzdelmünk történetírója a mi lankadatlan kitartásunk dacára egy jobb sorra érdemes nemzet lassu kiszipolyoztatásának és sorvadásának igaz okait megtalálni kívánja: ám tekintsen szét ezen a parton.

Megtalálja itt azokat a mérhetetlenül szennyes bűnöket, miket a pártközi élet piszkos, önző hullámai kivetettek. Megtalálja a politikai élet átkos fekélyét, előrehaladásunk kerékkötőjét, a népakarat érvényesülésének akadályát: megtalálja majd az ellenünk indított *politikai hajszát*, mint eminenter magyar politikai fogalmat. A pártközi élet becsutott érvényesülési eszközét, mely nem törődik azzal, hogy azokon a hullámokon, miket vad indulata felkorbácsol, a nemzet szent ügyének hajója: négy-százszentes bűnök ellen általunk épített hajó igyekszik bátran, félelem nélkül a nemzeti újjászületés, a nemzeti önrendelkezés, tehát a nemzet igaz és nem meghamisított államiságának révébe.

Azok a piszkos hullámok nem törődnek ezzel. Vesszen inkább a szent cél, csak mi, akik e hajót felépítettük és vezetjük, nyiltan, bátran, felemelt fővel, az igazság fenségétől áthatottan, valahogy kikötőt ne érhesünk. És hogy ez be ne következhessek, vagy leg-

alább is, hogy minél később érzünk a nemzeti ügy sikerének kikötőjébe: hát méregbe mártott törrel dolgoznak ellenünk. Dolgozik az alattomos gáncs és főleg a sanda gyanu, mert ez gyorsan és buján burjánzik, mint a penész és mert a penészszag megmarad jó sokáig, néha az egész élet folyamán. Politikai utonállás mindenütt, mely arra törekszik, hogy fölfelé és lefelé egyaránt meglopja a közéleti munkások tisztességébe vetett hitet és bizalmat: a közéleti szerep éltető levegőjét és létjogosultságát.

Ime! Nem az igazság lángpallosával, hanem a politikai hajszája törével járnak.

És a magyar közéletnek ebből a nyavalyájából megéri majd a történetíró a mi négy-százéves lassu haladásunk egész lélektanát. Megtalálja majd az okát annak, miért nincs erejük szentesített törvényeknek és miért bizonyult a szolgálalkú, gerinctelen utódok alatt népámitásnak a történeti mult erős talajából felépült alkotmány.

S míg napról-napra látjuk, miként törnek elő a hamisítatlan népfenség diadalmas útjának kimagasló emlékoszlopai: nálunk még ma is a mumiák korának politikai jelszava károg a levegőben: az alku. Nálunk még mindig nem ur a portáján a nemzet. Mert nálunk még mindig kovályognak a varjak. És ott, ahol ezek a fekete madarak megjelennek, ott — természetesen — nem az élet szabad, tiszta levegője hullámszik; ott feloszlásra várnak.

Egy nemzet hamisítatlan államiságának megteremtéséért folyó küzdelmünkben látva a gáncsvetők aknamunkáit, fokozott bizalommal reméljük, hogy a függetlenségi párt most már a politikai utonállás semmiféle manőverével sem fogja magát tévutra vezetetni. *Mert nemcsak a nemzet, hanem a történelem ítélőszéke előtt is csak ez esetben jelenhet meg főlemelt fővel.*

Király és tanácsadók.

—, augusztus 3.

Mikor Monroe kimondta híres nevezetes elvét, hogy Amerika az amerikaiaké: ez inkább csak elméletnek látszott, frázisnak, amely tetszik a népnek, hangzatos, de jelentősége nincsen. Legalább nem sok — úgy vélték. De mikor Amerika megverte a spanyolokat s elvette tőlük Kuba szigetét, akkor be kellett látnia mindenkinek, hogy ez az elv nem is egészen tréfa dolog s nem is csupán csak

arra való, hogy megtapsolja a tömeg, mikor a szószékről elmondják.

Ez a jelszó, amely ilyen eredményekkel járt, követőkre talált Ázsiában. A japánok nagy győzelme után mulhatlanul el kellett következnie annak, hogy a sárga fajban is felbredjen a nemzeti és faji öntudat. A föld tulsó oldaláról érkezett hírek már régebben beszéltek, hogy az ázsiai művelődés-képes, vagy annak már tekintélyes fokán álló fajok között mozgalom van az egységes tömörülés felé. Az angolok Indiájában gyakran lázonganak a hinduk s az ottlakó angolok elégszer vannak kitéve inzultusoknak a népes városok utcáin is. Az ősi Khinában a nagy fal kezd az elmékben is leomlani. Reformok döntik le s ősi szokásokat törölnek el. Már tilos az ópium, a lábnymorítás, több más barbárság, modern iskolák nyílnak s a hadsereg európai mintára alakul át. Lehet, hogy ezek kezdő részei a sárga fajok szövetségének.

Most pedig Észak-Afrikában áll össze egy néptörzs és spanyol vérellirja bele a meleg homokba, hogy Afrika az afrikaiaké. Nem aféle néger törzs, amelyből a jólelkű angol egy gépfegyverrel elpusztit egy egész falut, hanem olyan nép, amely a honvédelem lelki tüze mellett még igen jó Mauser- és Remington-fegyverekkel van ellátva. Pár ezer európai katonával vélték őket leverhetőeknek, de ez nagy csalódás volt; ezrével halt a spanyol katona halált, azt nem tudva, hogy miért, de halálával mivel sem vitte előbbre ennek a nem is tudott ügynek a sorsát.

Ellenben a nem is tudott ügy megcsinálta az amugy is sok bajjal küzködő Spanyolországban a véres forradalmat. A fiatal király trónja veszedelemben forog, annál is inkább, mert trónkövetelők vannak ott szépen. Republikánusok igen csinos számban. Anarkisták is jó csomóban. Ráadásul a királyi család abszolút népszerűtlenségnek örvend. És szöknek a katonák a határon, a Marseillese fordított recipéje szerint. És dörög az ágyu a nép ellen az utcákon és a meg nem szökött katonákat öli a nép otthon is, mintha nem elég volna azoknak Afrikában a kably.

Elfojtott keserőségek és hamu alatt parázsoló szenvedélyek lázadtak föl. Olaszországnak is volt ilyen veszélyes helyzete a multban, amidőn gyarmatfoglaló, büszkén nekiindult csapatait egy nagy ütközetben tönkretette az abessziniai fekete császár. Nemzeti gyász volt ez az olaszoknál. De a spanyolnak eszébe sem jut gyászolni. Inkább barrikádokat emel azon a cimen, hogy az állam a polgárok fiait ne öltesse le halomszámra a bányarészvénytársaságok milliomosai kedvéért. Az eset nagyon hasonlít az orosz-japán háboru ügyé-

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest,
VI. Dalnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tökölly Imre-utca 11. Telefon 219.

hez. Az orosz katona ott sem tudta, hogy miért kell a halálba mennie. Aki még nem volt analfabéta köztük, az tudta, hogy a koreai őserdőkben milliárdokat nyerni akaró titkos üzleti vállalatokért kell százezredmagával elpusztulnia a legnyomorultabbul.

A huszadik század véglelei egyfelől. Egyfelől a repülőgép csodái, másfelől az a gőgös nézet, hogy mászáróltasd magadat ember tömegszámra az én érdekeimért. Ebbe a spanyol nép egy része, különösen a kubai dísztelen háboru után, amikor kiderült, hogy a nép fiait közönséges fahajókon vitték az amerikai acélszörnyek ellen a halálba, nem akar beleegyezni. A nép érzi ott, hogy ő a nemzet, nem pedig azok, akik a nyakán ülnek. Ahogy a vers mondja: Bár fent uszik a gálya s alatt a víznek árja: Azért a víz az ur.

A rossz, elhibázott kormányzás vétki és bünei csatavesztésekbe és gyilkos forradalomba sodorták az egykor hatalmas, ma elszegényedett országot. A nép beleunt a hódításokba, amelyre neki csak vért és adót kellett áldoznia. A fiatal uralkodó csak nemrég mondta egy beszédében: én nem a hódítások, hanem a munka királya akarok lenni. Nos, most nagyon csinos kis „munkába” sodorták bele lelkiismeretlen tanácsadói.

HIREK.

J. olvasóinkat, akik az előfizetéssel hátralékban vannak, kérjük, hogy az esedékessé vált előfizetési díjat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Kinevezés. Dr. Demetrovics Vladimir polgármester a „Mária Valerianum” szegényekháza felügyelőjévé Galambos Zsigmond nyug. rendőrt nevezte ki.

Dr. Brozovszky Nándor kórházi főorvos a hó 1-én több heti tanulmányutjáról visszatért s rendelését újból megkezdte.

TÁRCA.

(Vége).

Emlékezzünk régiekről.

A Duna tulsó végén, a szegedi szandsák földjén, *Kovila* vára látszik.

Innen a Duna partján fölfelé menve, kertek és szőlők közt fekvő falvakon áthaladván, *Kivenik* várához értünk. A 927. évben Rusztem pasa foglalta el és lerombolta, azután kisebbszőrő palánkává alakították át. A Duna partján fekvő négyszög alakú, egy kapus vár hetven házzal és egy dsámival. Van parancsnoka, ötven várkatonája, elegendő nagyságu hadiszertára. A szerémi szandsák földjén az *ujloki* járás helyettes bírósági székhelye. E várnak neve a padisáhi defterkönyvben *Kerevik* néven van leírva. A régi időben jelentékeny hely volt.

Innen két óráig menve *Babonostra* várához érkezünk. Ez is Szulejmán khán hódítása, kormányzója a budai emir. *Ujlok* alá tartozó helytartóság. Van parancsnoka és mintegy 40 várőre. Az erődítménye a Duna partján van s nem nagyon erős. Egy dsámija, 100 keramitetetű háza van.

Ezután 3 órán át hegyek és szőlők közt mentünk s e közben sok várat láttunk, mint *Kopinik*, *Verbi*, *Gregurefda*, *Lukozi* s másféle nevű várak voltak láthatók a Duna jobb- és balpartján. Amiket meg nem nézhettünk, azokat nem volt szokásunk leírni s így ezeket nem írhattuk le.

A budai tartomány határán hegyről-hegyre haladva, *Ujlok* erős várához értünk.

Lövészet. A polg. lövöldében e hó 1-én összesen 340 lövés tétetett a 10 körre osztott, 150 m. távol céllapokra s ez alkalommal díjnyertes lőn, még pedig a) *találós* lövésért: Stoy V. $\frac{4}{21}$, Hesz Fr. $\frac{4}{27}$, Lobenstein K. $\frac{4}{16}$, Witz F. $\frac{4}{7}$, id. Zanbauer $\frac{4}{15}$; b) *mély* lövésért: Derner L., id. Zanbauer (X), Witz F., Stoy V. (IX). — Vasárnap, aug. 8-án az 5 körű rendes céllapokra lőnek 200 m. távolba.

Dalestély. A Frohsinn nevű dalárda e hó 8-án, jövő vasárnap dalestélyt rendez Ruzsicska dunaparti vendéglőjében. A műsor változatos számokból áll.

Külön — kiségitő hajó Ujvidékre. A Duna Gőzhajózási társaság uvidéki ügynöksége közhírré teszi, hogy a *Navas Boldogasszony bucsujáró* helyére zarándokolók továbbítása végett, augusztus 4-én és 5-én a Vukovár-Ujvidéki helyihajóval párhuzamosan még egy kiségitő hajó fog a közönség rendelkezésére állani. Ezen kiségitő hajó e hó 4-én reggel 6 óra 15-kor indul *Palánkáról* és a közbeeső állomásokat a helyihajóval egyidejűleg érintve — 8 óra 30 perckor érkezik Ujvidékre, a honnét más napon, 5-én délben indul vissza s a helyihajó állomások menetrendszerű érintésével, d. u. 2 óra 45 perckor érkezik vissza Palánkára.

Az uvidéki kereskedő ifjuság legközelebb mult szombaton Ruzsicska dunaparti vendéglő-helyiségeiben hangversenyuel és táncal egybekötött nyári mulatságot rendezett, mely látogatottság és ugy anyagi mint erkölcsi tekintetben kitűnően sikerült. A hangverseny számaina a *Neven* szerb iparos dal-egylet és a *Szuncokret* szerb akadémiai ifjusági énekhar énekelte.

Londontól Szófiáig automobilon. Négy angol kereskedő — D. Dorschtef, F. Bulbroch, G. Noninge és Ch. Chranston hét nappal ezelőtt 2 hatalmas automobilon elindult a Balkánra. Az angolok hajón keltek át a La

Manche csatornán s automobiljukon robogtak végig egész Közép-Európán. Az egyik automobil Baján rekedt s onnan vasuton szállították Ujvidékre, a másik pedig a mult szombat este ért Ujvidékre. Itt az Erzsébet szállóban szálltak meg s másnap, miután a város nevezetességeit megtekintették, Zimonyba folytatták utjukat. Utjuk végcélja Szófia. Az angolok nagy elkeseredéssel panaszkodtak a bácskai utak járhatlansága miatt. Szabadkától Ujvidékig 3 óránál tovább mentek. Halas és Szabadka közt a nagy homoksivatagban annyira megakadtak, hogy lovakat kellett fogadniok s 120 kor. fizettek, amiért a 6 pár ló a végtelen nagy homokon át vonszolta az 50 lóerejű automobilt.

Amerikai gyémántkirály világkörüli utazásából Ujvidékre érkezett és a világ legjobb és legsikerültebb amerikai és párisi gyémánt és ékszer utánezatokból Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt a Winkle-féle palotában egy gyémánt ékszer kiállítást rendezett. Eladásra kerülnek: több mint 100.000 darab gyűrűk, broszok, nyaktűk, fülbevalók, kolyék, karsatok, kezelő gombok, kalaptűk, cigaretta szopókák, férfi és női doublé láncok stb. Az összes árúk rendkívül mélyen leszállított árban adatkak el. Ami minden más világárosban 8 koronába került, itt most csak 3 korona. Amerikai Roskopf órák láncsal együtt 6 korona.

Belügyminiszteri rendelet. A belügyminiszter legújabbán rendeletet adott ki, mely szerint minden fűszerkereskedő köteles azon üveget, melybe nála petróleumot vesznek, cédulával ellátni, amelyen ezen szavaknak kell nyomtatva állani: „*Petroleum, tűzveszélyes*”.

Halálozás. Virter Kálmán nyug. m. kir. honvédőrnagy Zomborban, életének 60-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Az elhunytban *Vértesi* Károly ismert utirajzró testvérbátyját, Virter Ferenc — a Vármegyék Monografiájának szerkesztője — pedig nagybátyját gyászolja.

főuton 200 mesterember boltja van; a csársiban van Mohamed bég dsámija. Ugyanazon utcában, a csársi végén van Moszlán bég dsámija, előtte egy egészséges vizű forrás. E dsámi egyik oldalán van a város temetője s e temetőtől egyenesen lefelé a Duna partjára a kikötőhöz vezet az ut. A csársi jobb oldalán levő egyenes ut Hádi Iszlám mecsetjéhez vezet; onnan balra egyenesen lefelé van Kücsük Mohamed bég dsámija, azontul Musztafa bég dsámija, attól felfelé Kara-Bala mecsetje van. Innen a városból kivezető nagy ut Tovar-nik és Mitrovica városok felé megy.

Az alsó város. 12 iszlám és 5 keresztény városrésze van. 1160 alacsonyabb-magasabb téglapitkezésű, deszkazindelyes tetejű, csinos, tágas ház van benne s a szebb házuk homlokzata, erkélye és ablakai észak felé a Duna folyóra néznek. Van két medreszéje hat elemi iskolája, egy fogadója, 150 raktára és mintegy 60 boltja. Fel- és lemenő lejtős utcái mind tiszták.

Innen elindulván, barátainktól elbucsztam s nyugati irányban menve, *Dukin* várához értünk.

Dukin vára. Ezt Magyarország királyai közül való Nagy László⁴⁾ király építtette leánya számára. Utóbb a 927. évben Szulejmán khán ezt a várat feladás folytán elfoglalta, de a következő évben az ellenség újra visszavette. Mikor aztán a szultán Budára ment, ezt külön ostromolta s a részeket át katonaságunk az ellenségre olyan rohammal

¹⁾ jük ákese — 500 piaster — 90 korona.

²⁾ mértékekre felügyelő hivatalnok.

³⁾ Sarengrád.

⁴⁾ II. Ulászló.

Egyházmegyei hír. Eberhard Péter Furtakra káplánnak küldetett.

15 millió pályaudvar Szabadkán. Mint a B. N. teljesen megbízható helyről értesül, Szabadkán már a jövő tavaszkor nagyszabású építkezések indulnak meg, amennyiben nemcsak új rendező és személypályaudvar, de vasuti műhelyek és munkásházak is épülnek. E célra a kormány már az ősszel törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé — 15 millió kor. póthitel engedélyezése iránt, — A tervbe vett építkezések sürgős voltát azzal indokolják, hogy belga, francia és porosz kereskedőknek a kormányaikhoz intézett panaszai alapján a három kormány a magyar kormányhoz fordult a panaszok orvoslása végett. A panaszok pedig abban állottak, hogy a külföldi kereskedőknek a Balkánra szállított iparcikkei megkésve, tulságosan hosszú idő alatt jutnak rendeltetési helyükre, mert a vasuti kocsik Szabadkán napokon át késlekednek.

Intenzív selyemtenyésztés. Az országos selyemtenyésztési felügyelőség 6000 darab szederfát adott Baja városnak. Baja vár. tanácsa most azzal a kéréssel fordult a felügyelőséghez, hogy juttasson a városnak még 4000 db csemetét, hogy a selyemtenyésztés Baján is intenzívebben legyen kultiválható.

Lóverseny. Bács Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesülete Zomborban e hó 22. és 23-án lóversenyeket tart.

Munkások kedvezményes utazása. A magyar államvasutak valamint a kezelése alatt helyi érdekű vasutak vonalain érvényes személydíjzabás B) Rész I. fejezet 3. szakaszának II. 13. a. pontja szerint a hivatásos mezőgazdasági, továbbá víziut és vasutépítési

támadott, hogy valamennyit kardra hányta s a várat elfoglalta. Abban az időben ez a vár Lajos király tiszta erkölcsű leányának, *Mai Frau*⁵⁾ nevű leánynak birtoka volt. Jelenleg a városban számos palota, tanácstermek és különféle magas kastélyok vannak. Vára a Duna folyó partján magas dombon fekvő, négyszögű erős épület. Árka igen mély, mint a kut. Összes falait és bástyáit az építőmester anynyi diszitással látta el, hogy mindenféle alakú zászlók, lobogók s különféle más tárgyak rajzai vannak rajtuk. A vár falaira vörös, zöld, sárga, kék és fekete kövekből annyiféle rajzot készítettek, hogy hasonló sehol sincs. A vár kerülete 700 lépés. A várban az iszlám városrészek között három keresztény városrész is van. Szulejmán khán dsámija, az élelmiszer magtárak, hadiszertárak s a bástyák, lőrészek mind igen szépek. Temérdek sok kertje van s oly izletes gyümölcs terem azokban, hogy a szilvájának sehol más országban párja nincs. A Duna mellett fekvő eme várral szemközt Bácska síksága van.

Innen elindulván nyugoti irányban, a hegyeken áthaladva s közben a Duna partján menve, *Szotin* várába, onnan Vulkovár várába, onnan négy óra alatt *Dál palánkára* értünk. Vára a Duna áradása folytán keletkezett tó partján, négyszögű palánka erődítmény, mely a pozsegai szádsák területén vajdaság s az északi birói járás helyettesének székhelye. A várban egy dsámi, egy mecset, fürdő, fogadó, 80 deszkatetejű ház, 50 bolt, 50 várkatona van. Különösen kertjei világhírűek s a szilvája még a pozsegai szilvánál is izletesebb és több is, sőt a különböző országokba hordókban szállított pozsegai szilva ez a *dáli* szilva.

⁵⁾ A *meino Frau* német szavak elferdítése.

és erdőmunkáltnál, valamint a dohánykertészeknél alkalmazott *munkások* számára érvényben levő, az 1898. évi II. t. cikkel életbeléptetett munkás igazolványt (Horvát-Szlavonországban községi bizonyítvány) felmutatásához kötött *féljegy kedvezmény 1909. évi október hó 1-től* csakis azon esetben vehető igénybe, ha ily munkások ugyanazon kiinduló állomásról ugyanazon rendeltetési állomásra legalább is öten együtt utaznak, vagy ha kevesebben vannak, legalább öt munkásért az esedekes III. osztályu fél menetdíjat megfizetik.

Az ügyvédi kamarából. A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Dr. Fehérvári Dezső ügyvéd Baja, Dr. Strasser Miksa ügyvéd Kula, Dr. Dukay Adolf ügyvéd Magyarakanizsa, Dr. Palócz Simon ügyvéd Ada, Dr. Mamusich József ügyvéd Szabadka, Dr. Bruck Aurél ügyvéd Baja, Dr. Dimitrijevic Sándor ügyvéd Palánka, Dr. *Groszmann* Adolf ügyvéd *Ujvidék* székhelyvel, az ügyvédek lajstromába iktattattak. Továbbá, hogy Dr. Rajcsich László apatini, Dr. Landauer Adolf szabadkai és Dr. Krónits István zombori ügyvédek önkéntes lemondásuk folytán töröltek; Dr. Rajcsich László apatini ügyvéd az irodájához tartozó iratokat Dr. Rapp András apatini ügyvédnek, Dr. Landauer Adolf szabadkai ügyvéd Dr. Dohány Sándor szabadkai ügyvédnek, Dr. Krónits István zombori ügyvéd pedig Dr. Bugarszki Koszta zombori ügyvédnek adta át, végül, hogy Dr. Kozics Elemér magyarkanizsai ügyvéd a lakóhelyét Zentára helyezte át.

A zombori villamos közuti vasut építéséhez szükséges előmunkálatok készen vannak, úgy hogy az építés megkezdése már rövid időn belül várható. A vasutüzemhez elektromos energiát a zombori elektromos központi telep fogja szolgáltatni. A vasut 12 km. hosszú lesz és egy a személy — mint teherforgalomra berendezve.

A bortermelők szervezkedése. A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” kezdeményezésére és a m. kir. földmívelési miniszterium támogatása mellett megindult mozgalom folytán végre a szőlősgazdák is szervezkednek. Egyes vidékeken a bortermelők pincészövetkezetet létesítettek és saját cégük alatt hozzák forgalomba saját termésű borikat. A fogyasztó közönségre nagy előnyt jelent ez a mozgalom, mert bárki minden közbeeső közvetítő közeg nélkül, közvetlenül a forrásból szerezheti be a legjutányosabb árban borszilkséget. Elsőnek a „Ceglédi Bortermelők Első pincészövetkezet” alakult meg és működését már megkezdte. A pincészövetkezeteket megalakulásuk után állami felügyelet alá fogják helyezni.

Tűzoltótisztek országos gyűlése Pozsonyban. A magyar *tűzoltótisztek* országos egyesülete ez évi közgyűlését augusztus 14—16. napjain *Pozsonyban* tartja. A közgyűléssel kapcsolatban szakelőadások lesznek s a tűzoltótisztek a pozsonyi vízműveket s tűzrendészeti berendezéseket a gyárakban és a színházban megtekintik. Tűzoltótiszteink, akik már eddig is impozáns számban jelentkeztek az érdekes tanulmányi kirándulással összekapcsolott közgyűlésre, az összejövetel harmadik napján, aug. 16-án, Wienbe is elutaznak, hogy az ottani hivatásos tűzoltóság új automobilfelszerelését megtekintsék és egyes ottani gyárak és színházak tűzrendészeti berendezéseit is tanulmányozzák.

Gazdasági munkásaink oszabítása. Több ízben volt már szó arról, hogy a bácskai

németnyelvű gazdákat oszabítják Németországba, hol telepesnek, hol mezei munkásnak. Sokan voltak, akik hittek a oszabító szónak, mely nagy munkabért és jólétet ígért, de legtöbben csalódva, pénzükből kifosztva, kénytelenek voltak ismét hazatérni. Különösen egy berlini ügynökség az, mely Magyarország németajku vidékein toboroz Németország számára telepeseket és munkásokat. Óvjuk gazdasági munkásainkat, hogy a oszabító, alapnélküli ígéretnak ne üljenek fel.

Megszurt vár. képviselő. Katona Gergely zentai városi képviselőt egyik képviselőtársa, Barna János — hír szerint régi haragosa — rövid szóváltás és dulakodás után leszúrta. A sérült Katona állapota veszélyes.

Bankpalota Szenttamáson. A szenttamási első Takarékpénztár rt. elhatározta, hogy saját palotát építtet s a munkálatok vezetésével Schmidt Fülöp ujverbázi vállalkozót bízta meg 59.210 kor. költségeliránnyal.

A zental osata fegyverrel. Zenta alatt a Tisza medrét mélyítő kotrógépek sok régi fegyvert emeltek ki. Ezekről a fegyverekről most megállapították, hogy azokkal vívták a törökök Szavoyai Jenő herceggel szemben elvesztett csatájukat. Az értékes fegyvereket a zentai városi muzeumban helyezték el.

Denunciálás.

Nehogy a nagyközönség egy pillanatig is tájékozatlan maradjon az „Ujvidéki Közlöny” aug. 1. számában fenti hangzatos cím alatt megjelent vezércikk igaz és valódi értéke felől, a következőkben tartozom az igazság teljes felderítéséhez hozzájárulni.

Tény, hogy „*Agyongyötört póttartalékos tanító*” címén fél iv papíron megírt közleményt kaptam, de nemesak minden aláírás nélkül, tehát *névtelenül*, hanem még a szokásos kísérő sorok hiján, még annak is jelzése nélkül, hogy névtelen beküldője, ismeretlen szerzője tulajdonkép mit is céloz vele, mi végből küldte be. Ezt a Határór 60. számában megjelent Szerkesztői üzenet tudatta is.

Bár a névtelen beküldött ez okból leközölhető nem volt, mégis az abban foglalt panaszok és sérelmek mibenlétéről, igazságáról meggyőződést szerzendő — azért is, hogy a felpanaszolt sérelmek esetleg más alakban leközöltessenek — igen is megtettem azt, aminek *jogát* a „Denunciálás” c. cikk szerzője részéről sem engedem elvitatni, hogy egy százados barátomtól *bizalmasan* tudakoltam a póttartalékos tanítókkal szemben követett bánásmódot. Sőt tovább mentem: miután biztosítva voltam, hogy semmi következménye, káros hatása az érdekeltekre nem lesz s hogy a közlendők nem fognak felhasználtatni, a kezeimnél levő névtelen irást nemesak megmutattam, de el is olvastattam százados barátommal. Nem titkolózva, nem *sugdolódva* történt a dolog, hanem nyíltan, annyira, hogy a közelben tartózkodott *spion* nemesak tudomást szerezhetett róla, hanem alkalmat is arra, hogy egy *tisztán magán jellegű, bizalmas beszélgetést* ellesve, azt a maga szája íze szerint kiszinezze és rohamos sietséggel legujabb szenzációkép nyomdafesték alá bocsássa.

A közönség elfogulatlan ítéletére biva annak eldöntését, valjon alulírott *vétett-e* nagyobb azzal, hogy a névtelen levelet egy bizalmas barátjának megmutatta, vagy a magán beszélgetést kilesett egyén, még csak annyit kell megjegyezmem, hogy a felpanaszolt.

agyongyötrésről szóló hír alaposságát, miben-
állítását a hadtestparancsnokság fogja elbírálni
s eredményt annak idején közöljük.

Zanbauer Agoston.

Nyílt-tér.

Emma, gyermekem, mit lát a szemem!

Itt fenn, 3000 méterrel a tenger fölött, a világ
legelőrejtettebb zugában meg lehet vásárolni Fay
valódi sződeli ásványpasztilláját és végre ala-
posan nekimehetek kellemetlen meghűlésemnek.
Most ismét láthatjuk, hogy a jó dolog minden-
hová eljut. Tisztelt uram, adjon mindjárt három
skatulyával, hogy ne jussak ismét zavarba. És
majd meglátod gyermekem, milyen hamar fűles
és élénk leszek újra, Fay valódi sződelije (egy
skatulya 1 korona 25 fillér) egyszerűen nem tűr
meghűlést.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarország-
ra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr.
Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Agoston.

Hirdetések.

Házeladás.

A Bem utca 32. és Szent István utca
25. szám alatt levő, tulajdonunkat képező
házakat szabad kézből kedvező feltételek
mellett eladjuk.

Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Átköltözés!

Van szerencsém a tisztelt hölgyközönség
szives tudomására hozni, hogy *Zrinyi Ilona*
utca 63. szám alá átköltöztem.

Midőn a t. hölgyközönség becses pártfo-
gását kérem, vagyok

mély tisztelettel
KLEMM JÓZSEFNÉ
okleveles masszirnő.

Alkalmi vétel.

A villamos világítás bevezetése miatt:

1 drb. 5 lágos broncelámpa	
5 " 3 " "	
8 " 2 " "	ivlámpa
2 " 1 " "	

teljes Auerfelszereléssel és majdnem
új állapotban elfogadható áron eladó.

A bronceluszterek magánlakások
számára és villamvilágításra is alkalm-
mazhatók. Az ivlámpák kerthelyiségek,
korcsmák vagy műhelyek számára fe-
lelnének meg. A lámpák darabonként
is kaphatók és az üzlethelyiségben
megtekinthetők.

KRON KÁROLY FIA
divatruháza Ujvidéken.

1-3

Eladó. Eladó.

A Duna kö-
zelében elte-
rülő szőlőtelepen mintegy 1/3 hold *nemes füzes*
termése előnyös áron eladó. **Idel illés.**

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönség
szives tudomására hozni, hogy hosszú
éveken át fenálló **fegyver-üzletemet** a
temerini-utca 12. sz. házból a **Kossuth**
Lajos-utca 30 számú r. kat. hlközségi
épületbe helyeztem át, ahol nemcsak
minden rendszerű és fajtájú **fegyvert**
és **töltényeket**, hanem e szakba vágó
mindennemű **sport-árakat** is tartok,
ezenkívül pedig **Javításokat** is elvállalok
s azokat gyorsan és megbízhatóan
végezem.

A temerini-utcában eddigelé fenál-
lott főüzlet a műhely mellett ugyanott
mint **flóközlet** továbbra is fenmarad,
minek szives tudomásul vételét kérem.
Jó családi boldog tanonc azonnal felvétetik.

Teljes tisztelettel
Burmán Sándor
fegyverműve: Ujvidék.

7-12

Eladó.

3 gyalupad és az összes asz-
talos szerszám, 3 munkás ré-
szére eladó.

IVITS SZVETOZÁR.
Ujvidék, Duna-utca 10.

Matkovits

szobafestő

és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEMPLOMHÁZ.

2 nagy nyitott *fészer*, *irodai berende-*
zés, két ajtós pénzes szekrény, hor-
dók, pince felszerelés, tizedes mér-
leg, *gázlámpák*, *butorok*, *jégszekrény*, jutá-
nyosan eladók. 2-3 *Kenyér-utca 36.*

Egy

külön kijáratu

utcai szoba kiadó.

4-5 Zrinyi Ilona-utca 42. sz.

18339. szám.

Kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa az ujjá-
alkotott városi szerv. szabályrendelet 285. §-a
alapján pályázatot hirdet az üresedésben lévő
és a főispán által élethossziglanra szóló, kine-
vezés útján betöltendő, évi 2600 k. fizetés, 2

egyenkinti 200 koronás ötödéves pótlék és
600 korona lakáspénz élvezetével egybekap-
csolt *számvevői* és az esetleg üresedésbe ke-
rülő élethossziglanra szóló, választás útján
betöltendő, évi 1600 k. fizetés, 2 — egyen-
kint 200 koronás — ötödéves pótlék és 490
kor. lakáspénz élvezetével egybekapcsolt *adó-*
tisztii vagy számtisztii állásokra.

Felhívtnak a pályázni óhajtok, hogy az
1883. évi I. t. c.-ben, illetve a vár. szerv.
szabályrendelet 284. §-ában körülírt minősítést
igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kér-
vényeiket f. évi augusztus hó 31-ig délelőtt
12 óráig alulírott városi tanácsnál nyujtsák be.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa 1909.
évi július 27.

Profuma Béla,
alpolgármester.

1-1

Weisz és Kesztenbaum hordónagy-
kereskedők Beregszászban. Ajánlanak bor-
ros tölgyfahordókat új és használt állapotban
150—300 literig, továbbá használt transzport-
szeszes hordókat 400—600 literig, ugyszintén
raktári hordókat 3000—120.000 literig a leg-
jutányosabb árban. Szives megkeresésekre
azonnal válaszolnak. 1-6

Eladó ház.

Peőfi-utca 14. sz. Balla-féle ház. 5 szoba,
előszoba, konyha, zárt folyosó és istálló és
raktárhelyiségekkel szabad kézből rendkívül
kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítással *Hajós Miksa* ur
szolgál az Ipar- és Kereskedelmi takarékpénz-
tár titkára Kossuth Lajos-utca 49.

Ugyanott *bérbeadó*: egy műhelynek is
használható szép, tágas raktárhelyiség és egy
nagy istálló több lóra.

811.877 s 1043 sz. 1909. vhtó

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy az ujvidéki kir. jbság 1909. V.
1052. 1140. 1153. s 1909. Sp. III. 868 és 902.
számu végzése következtében *Forgalmi Bank*
Részv. Társaság, Dr. Freund, Ede Adolf
Gloser & Comp. és az I-ső Debreceni Cu-
korkagymár javára 1000 k., 294 k. 76 fillér,
104 kor. 76 fillér és 134 kor. 48 fillér s jár.
erejéig Ujvidéken foganatosított kielégítési
végrehajtás útján felülfoglalt és 3854 kor-ra
becsült bolti áruk és bolti felszerelvények
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság
1909. évi V. 1052. 1153. 1419. 1427 1428
számu végzése folytán 294 k. 76 fill., 1000
kor., 104 kor. 76 fill. és 134 kor. 48 fill. tő-
kének 6% kamatai, 1/3% váltódíj, eddig bírői-
lag már megállapított költségek erejéig *Ujvi-*
déken alp. cég üzletében *Szűts-u. 10.sz.* alatt
házban leendő megtartására *1909. aug. 7-ik*
napjának d. e. 10 órája határidőül kitétik
és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett
ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108.
§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-
többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul
is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat
mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielé-
gítési jogot nyertek volna, ezen árverés az
1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1909. július hó 25. napján.

Basch Sándor,
kir. jbs. végrehajtó.